

22659

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK HALK OYUNLARINDA

ÖĞRETİM ELEMANININ EĞİTİMİ VE ÖNEMİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MESUT GÜNER

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 03 Şubat 1992

Tezin Savunulduğu Tarih : 18 Şubat 1992

Tez Danışmanı

: Doç.Fikret DEĞERLİ

Diğer Jüri Üyeleri

: Prof.Dr.Selâhattin İÇLİ

Yrd.Doç.Burhan TARLABAŞI

ŞUBAT 1992

ÖNSÖZ

Halk oyunları; insanların yaşama biçimlerini, gelenek, göreneklerini, inanışlarını müzikle birleştirerek yansıtan, nesilden nesile aktarılmasına yardım eden, kültürel değerlerimizin tanıtımını sağlayan en önemli unsurlardan biridir.

Geçmişten günümüze kadar bu konuda değerli çalışmalar yapılmışsada, bilimsel sistemlerin ve metodların olmayışı, oyunlarımızın yok olmasına, otantik değerlerin bozulup tanınmayacak hale gelmesine neden olmuştur.

Bu nedenle, zengin kültür mirasına sahip olan folklorumuzun konuları arasında en önemli yeri tutan halk oyunlarının, nesilden nesile en doğru şekilde aktarılabilmesi için, kişilerin bilinçli, düzeyli, sistemli bir eğitimden geçmeleri, bilimsel sistemlerin ve metodların oluşturulması kaçınılmazdır.

Devletin de bu çalışmalara gerekli yakınlığı ve desteği gösterip, konuyu milli bir politika haline getirmesi, eğitimcileri genel eğitim plan ve politikası içine alarak gözetleyip, denetlemesi, diğer eğitim kurumlarında olduğu gibi bu alanda da öğreticilik yapan kişilere, öğretmenlik mesleği ile ilgili formasyonları sağlaması ve halk oyunları eğitimini Milli Eğitim konusu olarak ele alması gerekir.

Bu amaçla; "Türk Halk Oyunlarında Öğretim Elemanının Eğitimi ve Önemi" konulu tezimin hazırlanmasında bana yardımcı olan değerli danışmanım, hocam Doç.Fikret DEĞERLİ'ye teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

MESUT GÜNER

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.BÖLÜM	
Genel Bilgiler.....	- 1 -
A-Folklorun Tanımı.....	- 1 -
B-Halk Oyunlarının Tanımı.....	- 1 -
-Halk Oyunlarının Günümüzde Oynanış Nedenleri.	- 2 -
-Türkiyede Oynanan Halk Oyunlarının Tasnifleri	-2-3-
-Halk Oyunlarının Sınıflandırılması.....	-3-4-
C-Günümüze kadar yapılan Halk Oyunları Çalışma- ları.....	-4-6-
II.BÖLÜM	
Materyal Metot.....	- 7 -
A-İlgili Çalışmada İzlenen Yol Hakkında Kısa Bilgi.....	- 7 -
B-Öğretim Elemanlarında Bulunması Gereken For- masyonların Araştırılması.....	- 7 -
C-Öğretim Elemanlarına Anketlerin Hazırlanıp Uygulanması.....	-7-9-
III.BÖLÜM	
A-Halk Oyunları Eğitimi ve Öğretimi Yapılan Ortamlar ve Uygulanan Öğretim Metotları.....	-10-
1-Doğal Ortam.....	-10-
2-Kurum, Kuruluş, Dernekler.....	-10-
3-Eğitim Kurumları (ilk,orta, lise ve Üniver.)	-11-
B-Halk Oyunları Eğitim ve Öğretim Elemanı Ye- tiştiren Kurumlar.....	-11-12-
1-Halk Eğitimler.....	-12-13-
2-Bakanlık.....	-13-14-
3-Üniversiteler.....	-14-18-
4-Diğer Kuruluşlar (Dernekler).....	-19-21-
IV.BÖLÜM	
Sonuçların Değerlendirilmesi.....	-22-
1-Bugüne Kadar Yapılan Öğretim Metotlarının Değerlendirilmesi.....	-22-

	<u>Sayfa</u>
a-Geleneksel Metot.....	-22-
b-Klasik Metot.....	-22-24-
2-Öğretim Elemanlarında Bulunması Gerekli Formasyonlar.....	-24-25-
a-Fiziki Nitelikler.....	-25-
b-Eğittiği Halk Oyunlarının, Giysilerini ve Müziğini Bilmesi.....	-25-26-
c-Verimli Bir Şekilde Öğretme Gücü ve İsteği.....	-26-
d-Psikoloji Duygusu.....	-27-
e-Pedagojik Bilgi.....	-27-
1-Okul Öncesi Çağ.....	-27-28-
2-Temel Eğitim Çağı.....	-28-
3-Orta Öğretim Çağı.....	-28-29-
4-Son Erginlik-Gençlik Çağı.....	-29-
f-Motorsal Özellikler.....	-29-
1-Okul Öncesi Çağ.....	-29-30-
2-Temel Eğitim ve Orta Öğretim Çağı....	-30-
3-Olgunlaşma Çağı.....	-30-
g-Müzik Bilgisi.....	-31-
3-Öğretim Elemanı ve İhtiyacı.....	-31-32-
4-Öğretim Elemanlarına Uygulanan Anketin Değerlendirilmesi.....	-32-41-
SONUÇ.....	-42-43-
Kaynaklar.....	-44-45-

ÖZET

Halk oyunları; insanların yaşama biçimlerini, gelenek, göreneklerini, inanışlarını müzikle birleştirerek yansıtan, nesilden nesile aktarılmasına yardım eden, kültürel değerlerimizin tanıtımını sağlayan en önemli unsurlardan biridir.

Uluslararası kültür ve sanat ilişkilerinde, halk oyunlarının katkısı bilinmektedir. Bugün dünyanın birçok ülkesinde halk oyunları ile gösterilen başarının sonucunda, o ülkelerin büyük ilgisine ve sevgisine sahip olmaktayız. Artık iletişim araçlarının bu kadar geliştiği çağımızda, halk oyunlarının birleştirici ve kaynaştırıcı özelliği bakımından gerekli faydayı sağlamak, bilimsel çalışmanın ve eğitimin başarısıyla mümkün olacaktır.

Devletin de bu konuya gerekli yakınlığı ve desteği gösterip, milli bir politika haline getirmesi, eğitimcileri genel eğitim plan ve politikası içine alarak gözetleyip, denetlemesi, diğer eğitim kurumlarında olduğu gibi bu alanda da öğreticilik yapan kişilere, öğretmenlik mesleği ile ilgili formasyonları sağlaması ve halk oyunları eğitimini Milli Eğitim konusu olarak ele alması gerekir.

SUMMARY

Folkdancing is an important factor in culture in that it reflects people's traditions, customs and beliefs together with music. It also helps our cultural values pass from one generation to another.

The importance of folkdancing in international relations from the point of culture and art is well known. Today our successful folkdancing performances in many countries have drawn the attention of those countries. Considering the uniting characteristic of folkdancing and the highly developed communication devices of our age, education of folkdancing on an academic basis gains more importance in successful international relations.

Education of folkdancing should be a national policy and considered within the frame of National Education. The state should control and supervise the teaching staff and provide them with facilities for academic teaching formation as it does in other educational bodies.

GİRİŞ

Ulusal kültürümüzün bir parçası olan halk oyunlarımız; "Ülkemizde sistemli bir şekilde ve belli bir amaç doğrultusunda ele alınamadığı, Devlet katında ise uzun zaman gerekli anlayışı ve desteği göremediği için, istenildiği şekilde öğretilmemiş, geliştirilememiş ve ondan yeterince faydalanmak mümkün olmamıştır. İnanmış insanların, özel çalışma ve gayretleriyle yaşatılmaya ve geliştirilmeye çalışılan halk oyunlarının, bugüne gelişinde, özellikle bazı kişilerin dernek, okul ve üniversitelerin katkılarını belirtmek yerinde olacaktır.

Bilimsel ve akademik çalışmanın gereği olan, derleme-araştırma-arşivleme yeterince yapılamamış, oyunlarımız literatüre geçirilememiş, bunun sonucu olarakda birçok oyunumuz, yozlaşmış veya kaybolmuştur.

Halk oyunları, sanat değeri bakımından, özel yetenek ve bilgi gerektirmektedir. Bu nedenle de eğitimin ve öğretiminin ele alınması, sistemlerin, metotların ve kuralların oluşturulması gereklidir. Özellikle üniversitelerde lisans ve lisansüstü seviyede eğitim ve öğretimin başladığı dikkate alındığında konunun önemi daha da artmaktadır.

Uluslararası kültür ve sanat ilişkilerinde, halk oyunlarının katkısı bilinmektedir. Bugün dünyanın birçok ülkesinde halk oyunları ile gösterilen başarının sonucunda o ülkelerin büyük ilgisine ve sevgisine sahip olmaktayız. Artık iletişim araçlarının bu kadar geliştiği çağımızda halk oyunlarının birleştirici ve kaynaştırıcı özelliği bakımından gerekli faydayı sağlamak, bilimsel çalışmanın ve eğitimin başarısıyla mümkün olacaktır." (1)

(1) Doç.DEĞERLİ Fikret; Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde karşılaşılan Problemler Sempozyumu Bil. Özetleri.Pan Yay. Ist/6-8 Mart 1990 Sayfa:3

I. BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

A-Folklor'un tanımı:"Folklor (Almanca'da Volkskonda, Fransızcada Folklore, İngilizce'de Folklore); Halk bilim kelimesinin aslı, İngilizce Folk (Halk) ve Lore (Bilgi)den gelmektedir. Belli bir ülkede yaşayan halkın kültür yaratmalarını, geleneklerini, adetlerini, inanmalarını, müziğini, oyunlarını, masallarını, efsanelerini, türkülerini, geleneksel tiyatrosunu, halk hekimliğini, el sanatlarını, konut yapısını, araç gereçlerini v.b.inceleleyen bilimdir.

Folklor terimi ilk defa 1846 yılında, W.John Thomas tarafından İngiltere'de ortaya atılmıştır. Folklor'a "bölgesel etnoloji" de denmektedir. Bu anlamda, özellikle Avrupa halk kültürlerini "halk yaşamını araştırma" adı altında inceleyen bir disiplin olarak kabul edilmektedir. Folklorun etnoloji ile yakın ilişkisi göz önünde bulundurulursa onu etnolojinin bir uzmanlık dalı olarak kabul etmekte mümkündür.

B-HALK OYUNLARININ TANIMI:

Halk oyunları, en eski çağlardan beri insanların hayatında önemli bir yer tutmuş ve o zamandan bugüne kadar gelmiştir. İlkel zamanlarda yaşamış insanlar, yaban hayvanlarından korunmak, onları avlamak, birbirleriyle savaşmak mecburiyeti içinde zor bir yaşama mücadelesi veriyorlardı. Çoğu zaman zor, tehlikeli ve yorucu geçen bu uğraşmalardan sonra, zaferle dönen insanlar, sevinçlerini tepinerek, sıçrayıp hoplayarak, coşkun hareketlerle kutlamaktan büyük zevk duymuşlardır. İşte oyunun ilk ve ilkel şekli budur. Daha sonra, oyunu meydana getiren duygular ve olaylar gelişerek, müzikle de bütünleşerek, belirli bir düzene girmiş ve birçok olayların da etkisiyle çeşitlilik arz etmiştir. Türk toplumunda da oyun, yüzyıllar boyunca bir gelenek halinde devam eden, çok geniş bir kültür hazinesi halini

almıştır.

Günümüzde de halk oyunları, insanların geleneksel yaşama biçimlerini, inanışlarını, tabiatla ilişkilerini, birbirleriyle olan ilişkilerini, müzikle de birleşerek yaşatan ve kültür öğelerinin bu yolla nesilden nesile aktarılmasına yardım eden önemli bir etkinliktir.

HALK OYUNLARININ GÜNÜMÜZDE OYNANIŞ NEDENLERİ:

- 1- Nişan ve düğün
- 2- Askere, gurbete uğurlama ve karşılama
- 3- Şenliklerde
- 4- Dini bayramlarda
- 5- Milli bayramlarda
- 6- Mevsimlik bayramlarda (Hıdırellez - Nevruz)
- 7- Kurtuluş günlerinde
- 8- Yaşlılar arası eğlencelerde, sevinçli anlarda
- 9- Yaylaya çıkış ve dönüşlerde
- 10-Savaş öncesi ve sonrasında.

TÜRKİYE'DE OYNANAN HALK OYUNLARININ TASNİFLERİ:

Halk oyunları birçok yönden sınıflandırılabilir. Cinsiyet üzerine olan ilk sınıflandırmaya göre oyunlar, bayanlar, erkekler, hem bayanlar hem erkekler tarafından oynanan oyunlar şeklinde ayrılmıştır. Türk halk oyunları, bu üç kategorinin örnekleriyle doludur.

Diğer bir sınıflama:Enstrümantel ya da vokal olabilen eşlik üzerine yapılmaktadır. Türkü ile eşlik edilen bazı oyunlarda, sözcükler oyunun belirleyicisidir ki, oyunların mimik ve hareketleri de bu sahneyi ifade eder. Vokal ile eşlik edilen diğer oyunlarda, bir dialog veya tartışma havasını verirler. Bugüne kadar Türk halk oyunlarının herkes tarafından kabule elverişli, gerçeğe uygun bir sınıflandırılması yapılamamıştır. Yaptığımız bütün incelemelerde, türlerle şekillerin - şekillerle bölümlerin, oyun ve oyuncuyla hepsinin iç içe olduğu görülmüştür. Bizim

sınıflandırmamızda ise, sınıflandırmaya tabi tutulmuş bölümler, kendi aralarında da bir takım sınıflandırmaya girerler. Biz burada bunların hepsinden bahsetmeyeceğiz, sadece genel bir sınıflandırma yapacağız.

HALK OYUNLARININ SINIFLANDIRILMASI:

- 1- İllere göre
- 2- Bölgelere göre
- 3- Oyuncu sayısına göre
- 4- Oyunun oynanışına göre (şekiller- daire v.s.)
- 5- Oyuncunun cinsiyetine göre
- 6- Oyunun hızına göre
- 7- Oyunda kullanılan eşyaya göre
- 8- Kişi adlarına göre
- 9- Hayvan adlarına göre
- 10-Makamlara göre
- 11-Ayak hareketlerine göre
- 12-Yerli ve göçmen sözcüklerine göre
- 13-Oynanan yöreye göre
- 14-Oynanan yere göre
- 15-Diziliş şekillerine göre
- 16-Türk boy adlarına göre
- 17-Dini ölçülere göre
- 18-Sözlü ya da sözsüz oluşlarına göre
- 19-Ölçüye göre
- 20-Çalgıya göre
- 21-Disipline göre
- 22-Konularına göre

Ayrı bir sınıflandırma:

- 1- Dini oyunlar
- 2- Ateş, su, ağaç, tabiat ile ilgili, inanışlarla ilgili oyunlar,
- 3- Çeşitli zenaat ve iş hayatı ile ilgili oyunlar,
- 4- Hayvan taklitli oyunlar,
- 5- Mevsimler ve çeşitli adetlerle ilgili oyunlar,
- 6- Ağıtlar ve yasla ilgili oyunlar,

Ayrıca halk oyunlarını;

1- Milli oyunlar (Halk oyunları)

2- Seyirlik oyunlar

3- Çocuk oyunları

4- Temsili nitelikli oyunlar

5- Beceri ve yetenek oyunları

6- Eğitici oyunlar

olmak üzere sınıflandırabiliriz." (2)

C- GÜNÜMÜZE KADAR YAPILAN HALK OYUNLARI ÇALIŞMALARI:

Günümüze kadar yapılan halk oyunları çalışmalarının gelişimine bakacak olursak, halk oyunları hakkında "1900 yılında Rıza Tevfik (Bölükbaşı) tarafından yazılan "Ne-Sal-i Afiyet-Salname-i Tıbbi" adlı bir tıp yıllığında Raks başlığı ile yayınlanan" (3) yazıda, ilk defa halk oyunlarından bahsedildiğine rastlamaktayız. Ülkemizde halk oyunları çalışmalarının başlangıcı olarak kabul edilen bu yazıda, oyunlarımız hakkında önemli konulara değinilmiş ve çeşitli bilgilere yer verilmiştir.

Cumhuriyet yönetimi kurulduktan sonra "1926 yılında İstanbul Belediye Konservatuarınca düzenlenen Halk Müziği Derleme Gezilerinde de halk oyunlarına yer verildiği, ayrıca Türk Ocaklarında Selim Sırrı Tarcan tarafından konferanslar verilip, zeybek oyunları gösterileri düzenlediği burada anılabilir.

1927 yılında kurulup büyük kuramsal çalışmalar yapan Halk Bilgisi Derneği, yayımladığı "Rehber" deki 15 maddelik kadroda halk oyunlarına "Raks" adı altında bir ana madde olarak yer verdi." (3)

(2) TERZİOĞLU E.Ahmet; Türk Halk oyunlarında Figürlerin Sembolik Anlamı ve Eğitimde Rolü, Marmara Üniversitesi Sosyal Bil.Ens.Yayınlanmamış Mastır Tezi.Ist-1986 S.2-3-13-18-19-20

(3) BAYKURT Şerif; Türkiye'de Folklor. Kalite Matbaası Ankara 1976 S.112, 113 - 115 - 117

"1929 yılı yazında, ilk kez Trabzon, Rize, Erzincan ve Erzurum halk oyunları filmle saptandı.

Halk oyunları ile ilgili çalışmaların en önemlisi, Atatürk'ün isteğiyle 1932 yılında kurulan Halkevlerinde başladı. Bu sayede her ilde halk oyunu toplulukları kuruldu." (3)

Bir yandan da halk oyunları ile ilgili bilimsel çalışmalar başladı. "1941 yılında Vahit Lütfü Salcı yaptığı araştırmalar sonunda elde ettiği bilgileri, "Gizli Türk Dini Oyunları" adlı yapıtında yayımladı.

1944 yılında Kasım Ülgen'in yazdığı Doğu Anadolu Oyun Havaları adlı kitabında yazar, kendine özgü bir yöntemle oyunların notalarını vererek ve ayak hareketlerini resimlerle göstererek halk oyunlarının saptanması üzerinde durdu.

Bu yıllarda kurulan Köy Enstitüleri ve Öğretmen Okullarında da halk oyunları çalışmalarına yer verildi." (3)

"1955 yılında Yapı ve Kredi Bankası halk oyunlarını yaşatabilmek amacı ile, Türk Halk Oyunlarını Yaşatma ve Yayma Tesisi'ni kurdu. Bu tesis 1970 yılına kadar halk oyunları festivalleri düzenledi. Bu festivaller sonunda Tesis'te biriktirilmiş olan bant, nota, foto, film ve dia gibi oyun ve müzik ürünlerinden yararlanılarak, Sadı Yaver Ataman tarafından hazırlanan "100 Türk Halk Oyunu" adlı yapıt, Yapı ve Kredi Bankası tarafından 1975 yılında yayımlandı.

Türk Halk Oyunlarını Yaşatma ve Yayma Tesisi'nin büyük yararlarından biri de Milli Eğitim Bakanlığı ve TRT işbirliği ile, halk oyunlarının bilimsel bir biçimde filmle saptanmasındaki, yardımıdır." (3)

Halk evlerinin kapatılmasından sonra, üniversite

gençliği, halk oyunlarının yaşatılıp yaygınlaşması için gösteriler düzenlemeye başladı.

"1957 ve daha sonraki yıllarda, Türkiye Milli Talebe Federasyonu ve Türk Devrim Ocakları gibi örgütler bu konuyu önemle ele aldı." (3) Ayrıca birçok illerimiz de halk oyunları dernekleri kuruldu.

"1964 yılında İstanbul'da, Yüksek Tahsil Gençliği Türk Folklor Enstitüsü Kurma Derneği adı ile bir örgüt kuruldu. Bu dernek 1966 yılında "Milli Folklor Enstitüsü" kuruluncaya kadar görevine devam etmiş ve bugün "Folklor Kurumu" olarak hizmetini sürdürmektedir." (3)

Bu arada Milliyet Gazetesi konuyu ele alıp, lise ve dengi okullararası halk oyunları yarışmaları düzenleyerek, halk oyunlarımızın yaygınlaşmasına katkıda bulundu.

Son yıllarda da M.E.B ilk, orta, lise ve üniversitelerarası halk oyunları yarışmalarını geleneksel hale getirdi.

Bu yıllarda halk oyunları ile ilgili bilimsel toplantılar yapıldı. 6-8 Mart 1990 tarihinde T.C. K.B. Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Başkanlığı ile İ.T.Ü. Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Müdürlüğünce "Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde Karşılaşılan Problemleri" sempozyumu İstanbul'da düzenlendi.

1900 yılından günümüze kadar yapılan halk oyunları çalışmalarını incelediğimizde, öğretim elemanlarının eğitiminin üzerinde hiç durulmadığını görmekteyiz. Konunun önemini "Türk Halk Oyunlarında Öğretim Elemanının Eğitimi ve Önemi" adlı tezimde, halk oyunları eğitimi yapılan ortamları, öğretim metotlarını ve öğretmenlik için gerekli formasyonları inceleyerek, ortaya koymaya çalıştım.

İKİNCİ BÖLÜM

MATERYAL - METOT

A- İLGİLİ ÇALIŞMADA İZLENEN YOL HAKKINDA KISA BİLGİ

- Tezin hazırlanmasında, araştırma ve sorgulamalı anket metodu kullanıldı.
- Halk oyunları öğretimi yapan çeşitli kesimlerde çalışan öğretim elemanlarına, yazılı anket çalışması uygulandı.
- Halk oyunları öğretimi ile ilgili yazılı kaynaklar araştırılıp incelendi.
- Halk oyunları öğretimi ile ilgili eğitim gören ve bu alanda usta - çırak ilişkisi ile yetişen öğretim elemanlarıyla sözlü görüşmeler yapıldı.
- Halk oyunları öğretimi ve öğretim elemanları ile ilgili tez, araştırma ve yayınlarla, Bakanlık, Halk eğitim merkezleri, üniversite ve derneklerin eğitim programları incelendi.

B- ÖĞRETİM ELEMANLARINDA BULUNMASI GEREKEN FORMASYONLARIN ARAŞTIRILMASI

- Bu araştırma yapılırken, halk oyunları öğretimi yapan öğretim elemanlarının, pedagojik ve psikolojik bir formasyon görüp görmedikleri araştırıldı.
- Öğretmen yetiştiren kurum ve kuruluşlarda okutulan pedagojik ve psikolojik formasyon dersleri incelendi.

C- ÖĞRETİM ELEMANLARINA ANKETLERİN HAZIRLANIP UYGULANMASI

Halk oyunları öğretimi yapan, kurum, kuruluş ve derneklerdeki öğretim elemanlarına, sorgulamalı anket metodu

ile hazırlanan aşağıdaki anket uygulandı.

- 1- Doğum yeri ve yılı
- 2- Cinsiyet
- 3- Halk oyunlarına başlama yılınız?
- 4- Halk oyunları eğitimi nasıl aldınız?
- 5- Halk oyunları eğitimi aldığınız kuruluşlar?
- 6- Hangi eğitim kurumunda görev yapıyorsunuz?
- 7- Öğrettiğiniz halk oyunlarının yöreleri?
- 8- Öğrettiğiniz halk oyunları hakkında yeterli bilgiye sahip misiniz?
- 9- Hangi yaş gruplarına eğitim veriyorsunuz?
- 10- Halk oyunları eğitimi verirken uyguladığınız çalışma metodu? (Her yaş grubu için belirtilecek.)
- 11- Öğrettiğiniz halk oyunlarını ne kadar sürede öğretirsiniz?
- 12- Müzikli çalışmalara ne zaman başlarsınız?
- 13- Sizce müzikli çalışmalara başlamakla oyun eğitimi tamamlanmış mıdır?
- 14- Nota bilginiz var mı? Ne kadar?
- 15- Sizce halk oyunları eğitimcisi müzik bilgisine sahip olmalı mı?
- 16- Çaldığınız enstrümanlar?
- 17- Sizce öğretim elemanı oyun yöresi ile ilgili sahne düzeni yapmalı mı?
- 18- Sizce öğretim elemanı oyun yöresi müziklerinde düzenleme yapmalı mı?
- 19- Sizce öğretim elemanı oyun yöresi giysilerinde düzenleme yapmalı mı?
- 20- Sizce öğretim elemanı oyun yöresi figürlerinde düzenleme yapmalı mı?
- 21- Sahneleme, müzik, kostüm düzenlemeleri ile ilgili eğitiminiz var mı?
- 22- Sizce halk oyunları figürleri notaya alınmalı mı? (notasyon-yazım)
- 23- Alınmalıysa niçin?

- 24-Halk oyunlarının yazımının gerekliliğine inanıyor musunuz? Sizin böyle bir çalışmanız var mı? (yazma oyun)
- 25-Sizce halk oyunları öğretim elemanında bulunması gerekli nitelikler nelerdir?
- 26-Sizce halk oyunları öğretim elemanlarının, öğrettiği yöresel oyunlarla ilgili, bilmesi gerekli bilgiler nelerdir?
- 27-Sizce halk oyunları öğretim elemanları hangi kurumlarda yetiştirilmeli?

Cevaplandırılan anket formlarına göre:

- a-Halk oyunları öğretimi alanında eğitim görenler.
- b-Halk oyunları öğretimi alanında eğitim görmeyip, lise ve daha yukarı düzeyde eğitim görenler.
- c-Halk oyunlarını geleneksel metotla öğrenip öğretenler.
- d-Çeşitli kurum ve kuruluşlarda klasik metotla (sayı ve adımlama) eğitim görüp, öğretenler diye dallara ayrıldı ve ona göre değerlendirme yapıldı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

A-HALK OYUNLARI EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİ YAPILAN ORTAMLAR VE UYGULANAN ÖĞRETİM METOTLARI

1- DOĞAL ORTAM: (Köy meydanları, düğün, eğlenceler v.s)

"Türk halk oyunlarına geçmişten günümüze doğru bakıldığında, özellikle kırsal kesimde halen canlı olarak bu öğretimin sürdüğünü görürüz. Çeşitli vesilelerle tek veya grup halinde icra edilen halk oyunlarımızın, hangi bölgede, ilde veya köyde olursa olsun, hiç bir zaman adım ve sayı sayılarak öğretilmediğini, kişilerin oyunun icracılarını çok küçük yaşlardan itibaren izleyerek öğrenmeye başladığını ve hatta sinema yanılma yolunu deneyerek, yavaş yavaş gruba dahil olduğunu görmekteyiz. Ana hareketler kavrandıktan sonra, kendi duygu, düşünce ve fiziki yapısından da kaynaklanan estetik, hareketlere monte edilir. Yani, oyun bütünüyle defalarca izlenir, daha sonra uygulamaya çalışılır, oynayan gruba katılınır ve en son olarak da, kendisine has stil veya tavır ortaya konulur. Böylece usta - çırak ilişkisiyle oyun, doğal ortamında geleneksel metotla öğrenilir." (4)

2- KURUM, KURULUŞ, DERNEKLER

Bu kuruluşlar; Halk Eğitim Merkezleri, mahalli ve komple dernekler, topluluklar olup, eğitim ve öğretim klasik metotlarla uygulanmaktadır. "Özde usta - çırak silsilesini takip eden ve parçadan bütüne amacını taşıyan bu sistemde, yöre halk oyunlarını bilen bir kişi tarafından, oyun adımları, öğrenciler önünde tahlil edilerek öğretim yapılmaktadır. Genelde sayı esas alınmakta olup, bütün oyun adımları, sayılarla öğretildikten sonra, müzikle birlikte birbirine monte edilerek oyun eğitimi sağlanmaktadır." (4)

(4) ALTUNTAŞ Yener; türk Halk Oyunlarının Öğretiminde Karşılaşılan Problemler Sempozyumu Bildirileri. Feryal Matbaacılık San. İst.6-8 Mart 1990 S,13-14-15

3- EĞİTİM KURUMLARI (ilk, orta, lise, üniversite)

Eğitim kurumlarından ilk, orta ve liselerde eğitim metodu, klasik metot olup, sosyal faaliyetler çerçevesinde yapılan halk oyunları eğitimi, bilinçli bir eğitim planı içinde, öğretici yetiştirmek gibi bir programı hedef almamıştır. Son yıllarda, halk oyunlarımıza halkımızın aşırı ilgi göstermesi, çeşitli okullar arası halk oyunları yarışmalarının yapılması, bu eğitim kurumlarında halk oyunlarının okul tanıtımı faaliyeti olarak başlamasına neden olmuştur. Bu eğitim kurumlarından yetişen öğrencilerin, halk oyunları alanındaki eğitimi yeterli olmadığı için bu alanda verimli olmaları mümkün değildir.

Her konuda olduğu gibi, halk oyunlarının öğretiminde de, bilimsel uygulamaların yapılması, üniversite düzeyinde bir eğitimin zorunluluğuyla mümkündür. Bu zorunluluğun öncülüğünü ilk defa; İ.T.Ü.Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı; "Halk Oyunları Bölümü'nü" açarak üstlenmiştir. Bunun ardından geçen yıl içinde de E.Ü.D.T.M.Konservatuvarı ile Gazi Antep Ü.D.T.M.Konservatuvarının aynı bölümleri açması, halk oyunları alanında bilinçli eğitimci yetiştirilmesi açısından sevindiricidir.

İlk, orta ve liselerde de halk oyunları öğretiminin, konservatuvarların ışığı altında, Milli Eğitim konusu olarak ele alınması; çağdaş ve bilinçli bir sistem oluşmasına, öğrencilerin estetik, sanat sevgisi duyguları kazanmalarına büyük çapta olanak sağlayacaktır.

B- HALK OYUNLARI EĞİTİM VE ÖĞRETİM ELEMANI YETİŞTİREN KURUMLAR

Bu kurumlar: Mahalli dernekler, komple dernekler, Halk Eğitim Merkezleri, Bakanlığın düzenlediği eğitim ve öğretim kursları ile üniversitelerdir. Burada üniversitelerin dışındaki kurum ve kuruluşların, bilinçli bir eğitim planı içinde, öğretici, hatta öğretici yetiştirmek gibi bir programı ve hedefi olmamıştır. Yine de, bu kurumların

eğitim ve öğretim programlarının tek tek incelenmesi gerekir.

1- HALK EĞİTİMLER

Yaygın eğitim kursları çerçevesinde yürütülen halk oyunları kursları, M.E.Bakanlığının yaygın eğitim kurumları yönetmeliğine göre:

"Madde 101-Yaygın Eğitim kurumlarına devam edeceklerde:

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak koşulu aranır.
(Yabancı uyruklu olanlar için valilik izni gerekir.)
- b) Yaygın eğitim etkinliklerinden yararlanmak için yaş sınırı yoktur. Ancak ilk öğrenim çağında bulunanlar, devam ettikleri öğrenim kurumlarının öğrenime kapalı olduğu sürelerde etkinliklere katılabilirler. Belirli yaş ve eğitim seviyesi, programın özelliğine göre gerektiğinde aranır.

KURSA KAYIT

Madde 102-Kursa kayıt olmak üzere baş vuranlardan, nüfus cüzdanı, (kayıttan sonra örneği alınarak geri verilir) öğrenim belgesi, konut oturma belgesi ile üç adet belgelik fotoğraf istenir.

KURSA DEVAM

Madde 103-Kursa kabul edilenler devam etmek zorundadırlar. Kurs süresinin 1/5 i kadar devamsızlık gösterenlerin kaydı silinir ve belgesi verilmez. Geç kalmayı alışkanlık haline getirenler hakkında, devamsızlık işlemi yapılır.

DİSİPLİN

Madde 104-Kurslara geç kalmayı alışkanlık haline getiren, eğitim - öğretimi aksatıcı, kursun normal düzenini bozucu, öğretmen ve kursiyerlerin huzurunu kaçıracı tutum ve davranışlarda bulunan kursiyerler, yapılan uyarılara

karşın davranışlarını düzeltmezlerse, kurslarla ilişkileri kesilir." (5)

Bir eğitim yılında, hafta sonu tatileri süresince yürütülmekte olan bu kurslardan başarılı olanlara, usta eğitici belgeleri verilmektedir.

2- BAKANLIK

Milli Eğitim ve Spor Bakanlığı'nın Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne, yılda 5 gün düzenlenen kurslara katılanlara, uygulamalı halk oyunları eğitimi verilmemekte, bunun yerine

- "Halk bilimi tanımları, tarihçesi, Halk bilimi metotları, folklor ve ilişkide bulunduğu bilimler, Halk kültürünün özellikleri, Halk biliminin incelendiği konular, Halk edebiyatının kaynakları.
- Isınma, Halk oyunlarının antrenmanı, mukavemet, kazanma için antrenman, kondisyon, metodik tedbirler ve yardımcı vasıtaların kullanımı, taktik antreman, Psikolojik ve zihinsel antrenman.
- Sahne düzenlemesi ve Sahne kullanımı.
- Sahne düzenlemesi ve öğretim teknikleri, dans ve halk oyunları kavramları, toplumsal değerler sistemi ve davranış kalıpları, halk oyunlarının sanatsal yanı, halk oyunlarının işlevi, halk oyunları öğretiminde uygulama biçimleri ve öğretim teknikleri, ritmoloji.
- Halk oyunları ve halk müziği yarışma esasları." (6)

(5) T.C.Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim G.Müdürlüğü, Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği. M.E.B çıraklık Eğitim Genel Müdürlüğü Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası - Ankara 1976 sayfa 43

(6) Milli Eğitim Bakanlığı; Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Kurs Notları.

gibi kurs notlarıyla eğitim verilmektedir. Kurs sonrası yapılan sınavda başarılı olanlar, halk oyunlarını bilmesede, aldığı teorik bilgilerden dolayı Bakanlığın halk oyunları yarışmalarında jüri üyesi olarak görevlendirilmektedir.

3- ÜNİVERSİTELER

Halk Oyunları eğitim ve öğretim elemanı yetiştiren, İ.T.Ü. Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, E.Ü.Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarının Türk Halk Oyunları Bölümlerinin yanı sıra, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde de Halk Oyunları Eğitimi, müfredat programına göre yapılmaktadır. Bu eğitim kurumlarından İ.T.Ü. Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı ile M.Ü.Atatürk Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümünün müfredat programlarının incelenmesi yeterli olacaktır.

İ.T.Ü.Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümüne ön kayıt sistemiyle kayıt olan ve sınavla kazanan öğrencilere

İ.T.Ü.T.M.D.KONSERVATUARI											
HALK OYUNLARI BÖLÜMÜ											
DERSLER	Niteliği	Hazırlık		Önlisans				Lisans			
		4.yıl		4.yıl		4.yıl		4.yıl		4.yıl	
		1	2	1	2	3	4	5	6	7	8
Türk Halk Oyunları	D	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Türk Müz.Solf.Naz.	D	6	6	4	4	2	2	2	2	2	2
Batı Müz.Solf.Naz.	D	6	6	2	2						
Bale egzersiz ve ritmik	D/U	2	2	2	2	2	2				
Ritm saz	D/U	6	6	4	4	2	2	2	2	2	2
Meslek çalgısı	D			2	2	4	4	4	4	4	4
Anatomi	D	2	2								
Kostüm - Makyaj	D					2	2	2	2		
Repertuar	D					2	2	4	4		
Türk Müz.Ed.	D	2	2								
Türk Kültür Med.Tar.	D			2	2						
Sanat Tarihi	D									2	2
Folklor (Halk bilim)	D							2	2	2	2
Sahne Tekniği	D									2	2
Bitirme ödevi	D									2	2
Toplu çalışma	D/U			2	2	4	4	2	2	4	4
Atatürk İl. İnk.Tar.	D			1	1	1	1	1	1	1	1
Türk Dili	D			1	1	1	1	1	1	1	1
Yabancı dil	D	2	2	6	6	4	4	4	4	2	2
Eğitim Sistemlerine Giriş	D										2
Eğitim Psikolojisi	D				3						
Gelişim Psikolojisi	D					2					
Rehberlik	D						3				
Eğitime giriş	D							3			
Eğitim Prog.Yöntemleri	D								2		
Türk Eğitim Tarihi	D									2	
Eğitim Ölç.Değ.Yönt.	D										2
TOPLAM		32	32	32	35	32	33	33	32	32	34

ders programı uygulanmakta, bir yılı hazırlık dört yıl lisans eğitimi sonunda, derslerinde başarılı öğrenciler lisans tezlerini hazırlayarak mezun olmakta, isteyenler bu dalda yüksek lisans eğitimlerininide tamamlamaktadırlar.

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde ise Halk oyunları eğitimi, birinci ve ikinci sınıflar için seçmeli, üçüncü sınıflarda mecburi, dördüncü sınıflarda yardımcı branş olarak seçilmektedir. Üçüncü sınıflarda mecburi ders olarak halk oyunları eğitimi yapan öğrencilere,

MARMARA ÜNİVERSİTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BÖLÜMÜ BEDEN EĞİTİMİ ANABİLİM DALI 3.Sınıf 1989 - 1990 Dersin adı: Halk Oyunları GÜZ YARIYILI	
1	Folklorun Kapsamında Türk Halk Oyunlarımız
2	Türkiye Coğrafyasına göre Halk Oyunlarımızın Sınıflandırılması
3	Uygulamalı Oyun Çalışmaları:Fatmalı, Leylim, Kasap Oy.larının Basamaklama Öğretimi ve Uygulanması
4	Uygulamalı Öğretimde Adımlama, Yürüme, Koşma, Sekme Ritimli Yürüme
5	Tesbit Edilen Delilo, Atabarı, Kampana Oyunlarının Öğretimi
6	Oyunların Müzikli Tekrarı
7	Tesbit Edilen Esmerim, Sallama, Yayla Yolları Oyunlarının Öğretimi
8	Oyunların Karakteristik Özellikleri, Tavır, Duygu, Heyecan
9	Oyunlarda sahne Düzenlenmesi ve Oynanan Oyunların 2/4, 4/4, 9/8 ölçülü Vuruşları
10	Giyim, Kuşam, Süslenme:Kadın-Erkek, Evli-Bekar, Yaz - Kış Giysileri
11	VİZE
12	Öğretilen Oyunların Tekrarı
13	Müzik ve Ritm Çalışmaları
14	Öğretilen Oyunların Sahnelenmesi

Bu ders haftada 2 saattir.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BÖLÜMÜ
BEDEN EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

3.Sınıf

1989 - 1990

Dersin adı: Halk Oyunları

BAHAR YARIYILI

1	Halk Oyunlarımızın Türkiye Coğrafyasına Göre Sınıflandırılması
2	Halk Oyunlarında Giysiler ve Özellikleri
3	Halk Oyunlarında Kullanılan Müzik Aletleri ve Ritm Çalışmaları
4	Türk Halk Oyunları, Öğretme Metodu-Ağrı yöresi Oyunlarından "KASKAS"
5	Kırklareli yöresi Oyunlarından "ALİPAŞA"
6	Artvin Yöresi Oyunlarından "MENDO BARI"
7	Gaziantep Yöresi Oyunlarından "ÇEBİKLİ"
8	Ağrı Yöresi Oyunlarından "BASSO"
9	Elazığ Yöresi Oyunlarından "DELİLO"
10	Artvin Yöresi oyunlarından "ATA BARI"
11	VİZE
12	Gaziantep Yöresi Oyunlarından "DOKUZLU"
13	Öğretilen Oyunların Genel Bir Tekrarı Yapılacak
14	Oyunların Sahnelenmesi

Bu ders haftada 2 saattir.

ders programı uygulanmakta, isteyen öğrenciler dördüncü sınıfta, halk oyunlarını yardımcı branş olarak seçip, bu konudaki lisans tezlerini hazırlayarak mezun olmaktadır.

4- DİĞER KURULUŞLAR (DERNEKLER)

Günümüze kadar halk oyunları öğretimi elemanı yetiştiren ve bu alanda önemli hizmetler veren folklor konulu derneklerden ilki "1 Kasım 1927'de Ankara'da kurulan Anadolu Halk Bilgisi Derneği'dir. Derneğin adı kısa bir süre sonra Türk Halk Bilgisi Derneği olmuştur. Türk Halk Bilgisi Derneği 1932 şubatında halkevlerine devredilmiş, 2 Eylül 1946'da İstanbul'da tekrar kurulmuş, İhsan Hınçer'in gayretleriyle kamu yararına çalışan bir dernek olarak 1979 yılına kadar yaşamıştır. 1931 yılında Sivas'ta kurulan Halk Şairlerini Koruma Derneği de ikinci önemli folklor derneğidir." (7)

İlk folklor derneğinden sonra 1960'lardan itibaren pek çok folklorla ilgili dernek kurulmuştur. Bu derneklerden çoğu halk oyunlarımızın öğretilmesi, yurt içinde ve yurt dışında tanıtılması konusunda faaliyet göstermişlerdir. Dernekler arasında "20 Ekim 1961 tarihinde Ankara'da kurulan Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Türk folklorunu araştırmayı da görevleri arasına almıştır.

1955 yılında Ankara'da kurulan Türk Halk Sanatlarını ve Ananelerini Tetkik Cemiyeti, adını 1959 yılında Türk Etnografya ve Turizm Folklor Derneğine, 1973 yılında da Folklor Araştırmaları Kurumu'na çevirmiştir. Dernek, 1983 yılında Eskişehir Valiliği ile işbirliği yaparak I.Uluslararası Türk Halk Edebiyatı Seminerini düzenlemiştir.

12 Aralık 1964'te İstanbul'da kurulan Yüksek Tahsil Gençliği Türk Folklor Enstitüsü'nü Kurma Derneği, 1966 yılında Milli Folklor Enstitüsü'nün kurulmasıyla Türk Folklor Kurumu adını almış, 1973 yılında da Folklor Kurumu'na dönüşmüş, Halk Oyunları Okulu açmıştır." (7)

(7) TAN Nail; Folklor (Halk Bilimi) Genel Bilgiler. Dilek Matbaası İst. 1985 Sayfa:31-32

Üniversite öğrenci dernekleri arasında Boğaziçi Üniversitesi "Folklor Kulübü", Orta Doğu Teknik Üniversitesi "Türk Halk Bilim Topluluğu", halk oyunu toplulukları kurmalarıyla, Türk folkloruyla ilgili toplantılar düzenlemele-riyle, Mimar Sinan Üniversitesi "Türk Halk Sanatları Araştırma Derneği" araştırma gezileri ve sergileriyle dikkat çekmişlerdir.

Faaliyetlerini anlattığımız bu derneklere, günümüze kadar birçok yeni kuruluş ve dernekler katılmış olup, aşırı çoğalma nedeni ile bu tür kuruluşlarda istenilen düzeyde halk oyunları eğitimi verilmediği gözlenmiştir.

Bu kadar geniş bir yelpazeyi oluşturan kuruluş ve derneklerin eğitim programlarının tek tek incelenmesi mümkün olmadığından, eski ve ilk kurulan halk oyunu derneklerinden biri olan Türk Folklor Kurumu'nun eğitim programının incelenmesi yeterli olacaktır.

Her yıl güz döneminde kayıt açan Türk Folklor Kurumu'nun Halk Oyunları Okulu'na, en az ortaokul mezunu ve 18 yaşını doldurmuş gençler müracaat etmektedir.

Bir yıllık eğitim süresi içinde; cumartesi günleri 11.00 - 17.00 saatleri arasında yapılan halk oyunları eğitiminin, ilk ders saatlerinde teorik bilgilere yer verilmekte, saat 12.00 - 17.00 arasında da 45'er dakikalık dersler halinde, dallarında uzmanlaşmış halk oyunları eğitimcileri tarafından bu öğrencilere oyun eğitimi yaptırılmaktadır.

Yıl sonunda yapılan sınavlarda başarılı olan öğrenciler, yıl içinde verilmiş olan tez konularını da hazırlayarak, Halk Oyunları Okulu'ndan dernek diplomalarını alıp mezun olurlar.

Halk Oyunları Okulu'ndan mezun olan öğrenciler,

on beş günlük bir tatilden sonra, stajyerlik dönemi için ikinci eğitim yılına başlarlar.

İkinci eğitim yılı sonunda eğitimini tamamlayan öğrenciler, halk oyunları grup başkanı tarafından yönetim kuruluna teklif edilir. Yönetim Kurulu'nun kabulü ile stajyerliği sona eren öğrenciler, sertifikalarını alarak üyelik hakkını elde ederler. Bu öğrenciler arasında yetenekli olanlar, üçüncü yıl, yöre öğretmenlerinin yanında stajyer çalıştırıcı olarak Halk Oyunları Okulu'nda görev yaparlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

1- BUGÜNE KADAR YAPILAN ÖĞRETİM METOTLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

a- Geleneksel Metot

b- Klasik Metot (usta - çırak, adım - sayı)

a-Geleneksel Metot:

Doğal ortamda uygulanan geleneksel öğretim metodunda, halk oyunlarının hiç bir zaman adım ve sayı sayılarak öğretilmediği, kişilerin oyuncularını çok küçük yaşlardan itibaren izleyerek öğrenmeye başladıkları ve deneme yanılma yöntemi ile yavaş yavaş oyun eğitimi aldıklarını, figürler kavrandıktan sonra kendi duygu, düşünce ve fizik yapısından kaynaklanan estetik hareketleri oyuna sonradan kattıklarını, daha sonrada oyun eğitimini tamamladıklarını görmekteyiz. Ancak bu metotta, oyun eğitiminde görüldüğü gibi oyuncuların küçük yaştan itibaren uzun süren bir izleme sürecinden sonra eğitimi tamamladıkları, üniversite düzeyinde eğitim verilmesi gereken halk oyunlarında böyle bir süreç olanağının uygun olmayacağı ve bu metotla eğitim verilmesinin zorluğu gözlenmektedir.

b-Klasik Metot: (usta -çırak, adım - sayı)

Klasik metotla eğitim yapan kurum, kuruluş, derneklerde ve tüm eğitim kurumlarında ise, ustadan çırağa ve parçadan bütüne amacını taşıyan bu metotla halk oyunları, öğrencilere adımlama ve sayı esası ele alınarak öğretilmekte olup, bütün oyunlar adım ve sayılarla öğretildikten sonra müzikle birleştirilmekte ve oyun bütünlüğü sağlanmaktadır. Ancak adım ve sayı kullanılmasından dolayı, oyunun özünde bulunan küçük değerdeki sayılar tam sayılarla gösterilemediği için "s" ve yarım sayılarla verilmeye çalışılmakta ve küçük değerlerin algılamada yok olmasına neden

olmaktadır. Bu değerlerin kaybolması ile müziğin orjinal ölçüsünün tutmayacağı, bunun yerine adıma göre yeni müzik ölçüsü oluşturulmaya çalışılacağı, günümüze kadar getirilmeye çalışılan halk oyunlarımızın orjinal yapısının bozulacağı gözlenmektedir. Bugün bile bu yapısal değişiklikleri gözlemlediğimiz ortamlarda duyduğumuz rahatsızlıkların temelinde, bu değerlerin kayboluşu yatmaktadır. Halk oyunlarımızın kuşaktan kuşağa orjinal yapısının bozulmadan aktarılması, arşivlenmesi ve üniversite düzeyinde eğitimi için, yeni bilimsel sistematik metotlara gereksinim vardır.

Günümüzde bu alanda yapılan çalışmaları inceleyecek olursak "Halen dünya milletlerinin kullandığı, ülkemizde de ismen tanınan sistemlerden yola çıkılarak insan hareketlerini belirleyen sembollerle bir sistem oluşturulmuş, ilk etapta danstan yola çıkılarak tıpta ve çağdaş sanatlardan baleden; daha sonra da ihtiyaç hasıl olduğu için halk oyunlarının tesbiti ve öğretiminde kullanılmış olan Mr. Rudolf Benesh'in, Benesh hareket notasyonu sistemi, Mr. Rudolf Laban'ın, Laban hareket notasyonu sistemi, ve Stephanow hareket notasyonu sistemi bunların başlıcalarıdır. Yukarıda sıraladığım sistemler, genellikle batı halk oyunlarına (dansları) uygun olarak geliştirilmiştir.

Bu sistemde esas, halk oyunlarını bir bütün olarak uygulayıcıya veya oyuncuya verebilmektir. Çünkü öğretilmek veya öğrenilmek istenilen halk oyununun, hareket notasyonu ile müzik notalarının aynı anda okunması gerekliliğini getirmektedir. İki üst üste porte de yer almakta olan bu sistemde halk oyunları öğretimi, notasyonu baştan sona kadar okuyarak, öğrenilmeye çalışılmaktadır. Genel olarak temel adımlar öğrenildikten sonra detaylar, tekrarlar yapılarak pekiştirilmektedir. Bu sistemde olduğu gibi Laban ve Stephanow hareket notasyonu yazım sistemlerinde de bu bütünden parçaya ilkesi esas alınmaktadır." (4)

Geleneksel halk oyunlarımızla, batı danslarını karşılaştırdığımız zaman, hareket açısından halk oyunlarımızın alabildiğine geniş hareketleri içerdiğini görmekteyiz. Bu da halk oyunlarımızdaki estetik yapıyı ortaya koymaktadır. Öncelikle tetkik etmek imkanına sahip olduğum Benesh sisteminin, halk oyunlarımızın notasyonunun yazılmasında esasta yeterli olmadığı anlaşılmaktadır.

Ancak Benesh sisteminin, halk oyunlarının sahnelenmesinde kullanılabilecek bir teknik olarak eğitiminin verilmesi, bu dalda eğitim görenlere yarar sağlayacaktır.

Bugün bu konuda uygulanan metotlar titizlikle incelenmeli, gerçek anlatımı sağlayan, üniversite düzeyindeki eğitimde kullanılacak bir öğretim metodu ivedilikle oluşturulmalıdır.

2- ÖĞRETİM ELEMANLARINDA BULUNMASI GEREKLİ FORMASYONLAR

Halk oyunlarımızın sonraki kuşaklara sağlıklı bir şekilde aktarılabilmesi için, öncelikle bu alanda çalışan öğreticilerin, eğiticilik niteliğini sağlayacak bilgi ve beceriye sahip olmaları gerekir. Bu dalın eğitim ve öğretiminde bugüne kadar öğreticinin eğitimi üzerinde hiç durulmadı ve bu alanda eğiticinin niteliğine dayalı eğitim hep kenarda bırakıldı. Şimdiye kadar, halk oyunlarının sadece otantik yapısı ön plandaydı. Milli eğitim kuruluşlarında, derneklerde eğiticilik yapan, derneğinden çalıştırıcı belgesi adı altında bir yazı alan kişiler, halk oyunları eğitimi sürdürmekte ve bugüne değin bu kişilere; Eğitimlik formasyonları nedir? Hangi yöntemle öğretim yaptıracaktır? Eğitimlik yapacağı yaş grubu nedir? gibi sorular hiç sorulmamaktadır. Çünkü dernekler ve diğer kurum, kuruluşlarda, sadece yöre ile ilgili çalışmalar yapılmakta, bu kuruluşlarda eğiticinin formasyonu aranmamaktadır. Oysa halk oyunları eğitmenleri de diğer öğretim dallarındaki elemanlar gibi pedagojik, psikolojik eğitimden geçmelidir. Çünkü eğitimlik özel formasyon gerektiren bir alandır.

Özellikle bedensel aktivite ile öğretim yapılan halk oyunlarımızda, yaş gruplarının psikojik yapıları yanı sıra, anatomik ve fizyolojik özellikleri de bilinmeli ve eğitim yöntemi öğrencilerin bu özellikleri göz önüne alınarak saptanmalıdır. Bu yöntem saptanırken yaş gruplarının seviyeleri, becerileri, algılama düzeyleri bilinerek hareket edilmelidir.

Buna göre bir eğitimcide bulunması gerekli nitelikler şöyle sıralanabilir.

a- Fiziki nitelikler

b- Eğittiği halk oyunlarını, giysilerini ve müziğini bilmesi

c- Verimli bir şekilde öğretme gücü ve isteği

d- Psikoloji duygusu

e- Pedagojik bilgi

f- Motorsal özellikler

g- Müzik bilgisi

a- Fiziki nitelikler:

"Esasen, her eğitimcinin, kendi kişiliğine ve kendi mizacına göre eğitim verdiğini de göz önünde bulundurmak gerekir. Kimi eğitimci öğrenciler üzerinde, bazı yollara baş vurarak etkili olur; kimisi de başka yollara. Önemli olan öğrenciler üzerinde olumlu bir etki yapabilmektir.

Sağlığı bozuk, fizyolojik dengesi yerinde olmayan bir eğitimcinin kısa zamanda sinirleri yıpranır ve çöker. Böyle bir duruma düşen eğitimcinin günü gününü tutmaz, bir takım üzücü huysuzluklar gösterir ve nefesine hakim olamaz."

(8)

b- Eğittiği halk oyunlarını, giysilerini ve müziğini bilmesi:

Eğitmenin çalıştırdığı yörenin özelliklerini,

(8) LEİF. J.-RUSTİN. G.; Genel Pedagoji. Milli Eğitim Basımevi İst.- 1980 sayfa:161 - 162

oyunlarına, giysilerini ve müziğini iyi bilip bilmemesi, onun kişiliğine ve mesleki verimliliğine orta ve yüksek dereceli okullarda, ana ve ilkokulda olduğundan daha çok akseder. Bununla beraber eğitmenin konuyu, öğretim metotlarının teorisi ve uygulamalarını iyi bilmesi her öğretim basamağında önem taşır. Böylece görülüyor ki bütün öğretim basamaklarında mesleki bilgi ve kültür gerekli ilk şart olarak ortaya çıkmaktadır.

"İnsan bilmediğini öğretemez. Konuya karşı büyük bir ilgi duyacak ve kendini ona kaptıracak kadar derinliğine bilgi sahibi olmadıkça canla başla öğretim yapabilmesine imkân yoktur. Fikirler, bilgiler ve ilham ancak dolu bir kafada bulunur.

Konuyu iyi bilmemenin en kötü sonuçlarından biri bu eksikliğin eğitmenin kişi üzerinde yapacağı etkidir.

c- Verimli bir şekilde öğretme gücü ve isteği:

Konuyu iyi bilmek yetmez. Birçok eğitimciler öğrettikleri halk oyunlarının özelliklerini iyi bilirler ama nasıl öğreteceklerini bilemezler. Başarılı olmak için konuyu insanın kafasına sokmayı bilmeli bunu da şevkle ve istekle yapmalıdır. Öğretme yeteneği, birçok etmenlere, fakat bu arada başlıca konunun iyi bilinmesine, iyi kişisel özelliklere, öğretme teknikleri ile ve iyi bir eğitim felsefesine sahip olmaya bağlıdır. Öğrenciler dersleri iyi açıklayan, dersin özelliklerini tam olarak kavratan öğretmenleri tercih ederler. Eğitimcinin kendilerinin çalışmalarına yardım etmeye istekli olmasını arzu eder, gerektiğinde yardımını beklerler.

Dersleri canlı ve ilgi çekici hale getiren eğitimciler beğenilir, öğrenciler soğuk bir hava içinde geçen can sıkıcı ders saatlerinin hiçbirini sevmez. Bir eğitimci öğrencilerin dikkatini çekebilmeli, öğrencilerin de kendisini dinlemelerinin harcadıkları zamana değdiği düşüncesini

uyandırmalıdır." (9)

d- Psikoloji duygusu:

"Öğrenciler üzerinde gerçekten gerektiği şekilde nüfus sağlayabilmek için her kişiliği ve genel çevreyi göz önünde bulunduran kuvvetli bir psikoloji duygusuna, daha çok incelik ve maharete ihtiyaç vardır. Eğitici genel olarak çocukları iyi tanımalı, küçük veya büyük olduklarına göre onlarla konuşup davranışlarını ayarlamalıdır. Her öğrenciyi özellikleri ile tanımalı, bir sıkılgan, bir asabi öğrenciye, evde bir dediği iki edilmeyen veya şımartılan, kaba, haşın, telaşlı veya maskara bir çocuğa aynı tarzda hitab etmemelidir. Kendisini onlara kabul ettirebilir veya onlarla dostluk kurabilirse, o zaman hepsinin dostluğundan mutlaka emin olacağı gibi, derste ağır başlı durmalarını da sağlamış olur. İşte ancak bu şekilde her öğrencinin üzerinde istenilen şekilde bir otorite kurmuş olabilir. Psikolojik duygu, bunun dışında, muhtemel tepki ve olayları sezip onlara karşı koyma veya disiplini o anda tesis etme olanağı sağlayacaktır." (8)

e- Pedagojik Bilgi:

Eğitmen çalıştıracacağı öğrencilerin yaşlarını ve bu yaş grubunun özelliklerini bilmelidir. Buna karşı aynı yaş grubunda yer alan bireyler arasında da psikolojik ve motorsal farklılıklar olduğunu unutmamalıdır. Çünkü bireyin gelişmesinde çevre, kalıtım ve beslenme gibi birçok etkenler rol oynamaktadır. Bu sebeple öğrencilerin öğrenme düzeyleri iyi gözlenmeli ve çalışmaları düzeylerine göre planlanmalıdır. Buna göre bireyin gelişim çağıları şöyle gruplanabilir.

"1- Okul öncesi çağı:

Bu çağı bebeklik ve birinci çocukluk çağı olarak (2-6 yaş) ikiye ayrılır. Bu bölüm çocuğun daha sonraları

(9) SORENSON Herbert; Eğitim Psikolojisi Milli Eğitim Basımevi İst.-1968 Sayfa:176 - 177

kolayca yapabileceği uğraşları için bütün varsayımların edinildiği gelişim bölümüdür. Çocuğun gelişimi için bütün psikolojik fonksiyonlar oyun formunda verilmelidir. Çocuğun kendini tanıma alanı oyundur. Çocuğun diğer çocuklarla ilişkisi oyun aracılığıyla sağlanmalıdır. Daha çok hayal gücü ön plandadır. Çocuk ilgisini bir alanda uzun süre toplayamaz.

2- Temel eğitim çağı:

6 - 10, 13 yaş arası, bu çağ çocuğu okul öncesi çağ çocuğundan şu özelliklere göre ayırt edilir:

a- Okul öncesi çağındaki hayal gücü yerini gerçeklere terk eder.

b- Çocuğun hareket sevgisi, yerini öğretmenin uzun anlamsız görünümlü açıklamalarına bırakır.

c- Çocuğun önünde yapacağı birçok sosyal ödevleri vardır.

d- Sosyal ilişkiler ana okulunda gelişmeye başlamış olmasına karşın bu çağda da önemli ölçüde görülür.

e- Kişiliğin geliştiği bölümdür.

f- Birey ilgisini uzun süre bir noktaya toplayabilir.

g- Düşünce yeteneği geliştirilebilir.

h- Erkek ve kız çocukları arasında bu çağın sonuna doğru duygu, ilgi bakımından farklılıklar görünür.

3- Orta öğrenim çağı:

Birey toplumsal çevre ile yeni ilişkiler kurar. Öğrenme zihinsel bir uğraşıya dönüşür. Toplum istekleri, biyolojik gelişmeler dalgalanan bir kişiliğe bürünür. Sık sık haşinlik, genel duyarlılık, düşüncelerini açığa

vurmamak görünmektedir. Bu çağ genci kendisiyle çok ilgilenir.

4- Son ergenlik - Gençlik çağı:

Bu dönemde birey bunalımlar içindedir. Bu bunalımlar eğitimi etkilemektedir. Dönemin sonuna doğru bunalımları azalınca performans artar. Zihinsel gelişim olgunlaşmasına devam eder. Kişisel düşüncelerinde olgunluk görünür. Toplumsal ilişkileri, meslek görüşü, yaşam isteği, ilgisi ve kişiliği sağlamlaşır.

Üniversite zamanlarında mesleki bilgileri artar, okul sonrası yaşam düşünceleri yoğun baskıdadır. Toplumsal sorunlarla ilgilenirler." (10)

f- Motorsal Özellikler:

Motorsal özellik değimiyle, bireyin denge, sürat, dayanıklılık, koordinasyon gibi becerileri kastedilmektedir. Öğitmenler, öğrencilerin motorsal özellikleri hakkında kesin bilgili olmalıdır. Ancak bu sayede yapacağı yöre çalışmalarının dozunu ayarlayabilir, öğrencinin aktif tutulmasını sağlar ve seçeceği yöreleri daha kolay belirleyebilecektir. Tüm bu bilgiler dahilinde, motorsal özelliklere göre bireyin gelişim çağları şöyle gruplanabilir.

"1-Okul öncesi çağ (4-7 yaş arası)

Bu dönem motorsal gelişimin en hızlı olduğu dönemdir. Çağın başlangıcında çocuğun elinde sadece birkaç temel hareket formu vardır. Yerde sürünebilir, yürüyebilir, çökebilir, merdiven çıkabilir, koşabilir, durduğu yerden az bir yüksekliğe sıçrayabilir. Çağ ilerledikçe hareket koordinasyonu kazanır. (Koşarak atlama, fırlatma, tekrar tutma v.b.)

(10) ÇETİNKALP Orhan; Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde Karşılaşılan Problemler Sempozyumu Bildirileri. Feryal Matbaacılık San. İst.6-8 Mart 1990 sayfa:76 - 77 - 78 - 79

Kuvvet ve çeviklik okul öncesi çağın sonuna doğru henüz alt düzeydedir. Buna karşın hareketlilik ve dayanıklılık çağın sonuna doğru önemli düzeyde gelişir.

Bu yüzden kuvvetlilik, dayanıklılık ve biraz da süratlilik oluşturan oyunlar öğretilebilir. Fakat dikkat ve öğrenme noksanlığı vardır.

2- Temel eğitim ve orta öğrenim çağı:

8 - 13 yaş arasında çocukta büyük bir gelişme gözlenir. Bildiği hareket formlarını çok çabuk düzeltir, geliştirir ve yenilerini kolay kazanır. Motorik yetenekler en üst düzeye ulaşır. Çocuk hemen öğrenmek, başarılı olmak ister. Neşeli bir aktiflik ve hareket ödevlerini başarmak en büyük özellikleridir.

3- Olgunlaşma çağı:

11 - 13'ten 17 - 19 yaşa kadar sürer. Genellikle koordinasyon ve fiziksel yetenekler bu dönemde gelişir. (Özellikle çeviklik) Bu dönemde çocuk bazı çatışmalar içindedir. Bu sebeple dikkatli bir şekilde sosyal çevrede çocuğa pedagojik ve psikolojik öncülüklerle yaklaşılmalıdır.

Eğitmen çalıştıracakları grupların yukarıda belirttiğim psikolojik ve motorsal gelişimlerini göz önünde bulundurmalıdır. Ancak bu sayede öğrencileriyle daha kolay iletişim kurarak çocuğun bedensel ve ruhsal gelişimi üzerinde olumlu etkiler yapacaktır. Ayrıca oyunlarımızın öğretimi daha çabuk ve doğru bir şekilde olacaktır.

Bu bilgilerin dışında eğitimciler antrenman bilgisi ile de donanmış olmalıdır. Antrenman bilgisi çeşitli çalışmalarla görsel ve işitsel koordinasyon yetisi, karmaşık hareketlerin çabuk öğrenilmesini sağlar. Ayrıca kasların ve eklemlerin tek yönlü veya ağırlıklı olarak çalışmaya karşı korunmasını sağlar." (10)

g- Müzik Bilgisi:

Halk oyunlarında müzik, oyunla içiçe ve birbirleriyle bütünleşen bir unsurdur. Ama halk oyunları öğretiminde oyun eğitmenleri için şimdiye kadar müzik, birinci planda ele alınmamış, müzik bilgisi olmaksızın da oyun eğitimi yapılabileceği düşüncesi hakim olmuştur. Oysa oyun öğretiminde müzik de en az figürler kadar önemlidir. Müziksiz bir halk oyunu düşünmek mümkün değildir. Halk oyunları eğitimcilerinde müzik bilgisinin eksikliği, oyunların öğretiminde ritmin uygun çalınıp çalınmadığının, müzik ölçüsünün oyun ölçüsüne paralel gidip gitmediğinin, oyunun müzikle başlama ve bitiş noktalarının yanlış çalınıp çalınmadığının algılanmamasına neden olacaktır.

Müzik bilgisine sahip olan eğitmenlerde ise oyun müziklerinin notaya alınması, bu eksiklikleri ortadan kaldıracak ve müziğin orjinal yapısının bozulmadan çalınmasını sağlayacaktır.

Ayrıca eğitimci bu müzik bilgisi, günümüzde halk oyunları müziklerinin "Türk halk sazları ve tampere sisteme göre ayarlanmış batı menşeli sazların bir araya gelerek," (11) halk oyunları müziklerini, orkestrasyon adı altında icra etmeleri yanlışlığını ortadan kaldıracaktır.

3- ÖĞRETİM ELEMANI İHTİYACI VE ÖNEMİ

Her eğitim alanında olduğu gibi halk oyunları eğitiminde de iyi eğitim görmüş öğretim elemanlarına ihtiyaç vardır.

İlkokuldan liseye, liseden üniversiteye kadar bütün eğitim kurumlarında yaygınlaşmış olan halk oyunları eğitiminde, öğretim elemanı olarak görev alacak kişilerin, bu alanda bilinçli bir eğitim görmüş olmaları kaçınılmaz bir

(11) TÜFEKÇİ Nida; Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde Karşılaşılan Problemler Sempozyumu Bildiri Özetleri. Pan Yayıncılık İst. 6-8 Mart 1990 sayfa:32

gerçektir.

Bugüne kadar bu tür eğitim kuruluşlarında gerçekleştirilen halk oyunları eğitimi, usta - çırak ve geleneksel metotlarla yetişmiş öğretmenler tarafından yapılmaktaydı. Çeşitli formasyonlardan yoksun olan bu öğretmenlerden sadece halk oyunlarını öğretme amacı ile yararlanılmış, eğitimleri ne olursa olsun seviyesi hiç düşünülmemiştir. Oysa eğitim kuruluşlarındaki çeşitli yaş gruplarına eğitim veren bu öğretmenlerde halk oyunları ve müzik bilgisinin yanı sıra, diğer eğitim dallarında olduğu gibi pedagojik ve psikolojik formasyonlar aranmalıdır. Çünkü halk oyunlarının eğitiminde iyi bir öğrenimin gerekliliği, verilecek eğitim açısından önemlidir.

Bugün ilkokul, ortaokul ve liselerde sosyal faaliyet adı altında yürütülen halk oyunları çalışmaları, Milli Eğitim konusu olarak ele alınmalı, müzik, resim dersleri gibi eğitimi verilerek, öğrencilerin bu dalda yeteneği geliştirilmeli, bu dersin eğitiminde de halk oyunları alanında yüksek öğrenim görmüş eğitimciler görevlendirilmelidir.

Orta öğretimden mezuniyette, resime yeteneği olan Güzel Sanatlar Akademisi'nde, müziğe yeteneği olan konservatuarlarda eğitim gördüğü gibi, halk oyunlarında yeteneği olanlarda, bu dalda bilinçli bir eğitim görmek amacı ile üniversitelerin kurulan halk oyunları bölümlerinde eğitim görmelidir.

Böylece ulusal kültürümüzün en iyi tanıtım araçlarından biri olan halk oyunları, bilinçli öğretmenlerin yetişmesi ile diğer sanat dallarının yanında hızla yerini alacak, çeşitli uluslararası gösteri ve festivallerde hak ettiği ilgiyi görecektir.

4- ÖĞRETİM ELEMANLARINA UYGULANAN ANKETİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Halk oyunları öğretimi yapan kurum, kuruluş ve

derneklerdeki uzmanlaşmış 30 eğitici arasında yapılan anket ve verileri tablolar halinde çıkarılmıştır.

SORU 1: Doğum yeri ve yılı?

YAŞ

CEVAP	S	%
18 den küçük	-	-
18 - 25	2	6.66
26 - 30	5	16.66
31 - 35	10	33.33
36 - 40 ve daha yukarı	13	43.35
TOPLAM	30	100.00

Tablo 1

Tablo 1 de görüldüğü gibi 18 yaşından küçük oyun eğitmenine rastlanmadığı, buna göre halk oyunları eğiticilerinin çoğunluğunu 30 yaşından büyüklerin oluşturduğu, çoğunun doğduğu ilin oyunlarını çalıştırdığı görülmektedir.

SORU 2: Cinsiyet?

CİNSİYET

CEVAP	S	%
Bayan	-	-
Erkek	30	100.00
TOPLAM	30	100.00

Tablo 2

Halk oyunları eğiticilerinin cinsiyet dağılımında, erkek eğiticilerin arasında bayan eğiticilere rastlanmadığı görülmektedir.

SORU 3: Halk oyunlarına başlama yılınız?

HALK OYUNU DENEYİMİ

CEVAP	S	%
1 - 10 yıl	-	-
11 - 15 yıl	4	13.33
16 - 20 "	7	23.33
21 yıl ve daha yukarı	19	63.34
TOPLAM	30	100.00

Tablo 3

Tablo 3 de görüldüğü gibi, oyun eğitimcilerinin deneyiminin bir hayli yüksek olması memnuniyet vericidir.

SORU 4: Halk oyunları eğitimi nasıl aldınız?

HALK OYUNU ÖĞRENME ŞEKLİ

CEVAP	S	%
Usta - çırak	24	80.00
Dernek	3	10.00
Halk eğitim	1	3.34
Konservatuar	2	6.66
TOPLAM	30	100.00

Tablo 4

Anket uyguladığımız oyun eğitimcilerinin büyük bir kısmının, halk oyunlarını usta-çırak ilişkisiyle öğrendikleri belirlenmiştir.

SORU 5: Halk oyunları eğitimi aldığınız kuruluşlar?

HALK OYUNLARI EĞİTİMİ ALINAN KURULUŞ

CEVAP	S	%
İlkokul	8	26.66
Orta-Lise	2	6.67
Dernekler	15	50.00
Halk eğitim	3	10.00
Üniversite	2	6.67
TOPLAM	30	100.00

Tablo 5

Tablo 5 de görüldüğü gibi, halk oyunları eğitmenlerinin çoğunluğunun derneklerden yetiştiğini söyleyebiliriz.

SORU 6: Hangi eğitim kurumunda görev yapıyorsunuz?

6 kişi üniversite, bunun dışında kalan eğitimcilerin ilk- orta-lise ve derneklerde görev yaptığı tesbit edildi.

SORU 7:Öğrettiğiniz halk oyunlarının yöreleri?

Tokat, Bitlis, Ağrı, Diyarbakır, Silifke, Gaziantep, Urfa, Kırklareli, Trakya, Erzurum, Kars, Kafkas, Siirt, Trabzon, Van, Artvin, Adıyaman oyunlarında genellikle eğitim verildiği görülmüştür. Bunun nedeni de, eğitimcilerin bu yörelerde doğup büyümüş olmalarıdır.

SORU 8: Öğrettiğiniz halk oyunları hakkında yeterli bilgiye sahip misiniz?

Tüm eğitmenlerin oyun yöreleri hakkında yeterli bilgiye sahip oldukları tesbit edilmiştir.

SORU 9:Hangi yaş gruplarına eğitim veriyorsunuz?

Verilen cevaplara göre her yaş grubuna eğitim verdikleri belirlenmiştir.

SORU 10:Halk oyunları eğitimi verirken uyguladığınız çalışma metodu? (Her yaş grubu için

belirtilecek.)

Tüm eğitimcilerin klasik metotla (usta - çırak, adım sayı) eğitim verdikleri saptanmıştır.

SORU 11:Öğrettiğiniz halk oyunlarını ne kadar sürede öğretirsiniz?

HALK OYUNU ÖĞRETİM SÜRESİ

CEVAP	S	%
2 - 3 ay	7	23.33
6 - 8 ay	10	33.33
1 - 2 yıl	13	43.34
TOPLAM	30	100.00

Tablo 6

Tablo 6 da olduğu gibi, sağlıklı bir öğretim süresinin 1 ile 2 yıl arasında gerçekleşebileceği görülmektedir.

SORU 12:Müzikli çalışmalara ne zaman başlarsınız?

MÜZİKLİ ÇALIŞMALARA BAŞLAMA SÜRESİ

CEVAP	S	%
Oyun	16	53.34
Oyun-Müzik	14	46.66
TOPLAM	30	100.00

Tablo 7

Tablo 7'den, oyun öğretiminde önce figürün öğretilip sonra müziğin verildiği anlaşılmaktadır.

SORU 13:Sizce müzikli çalışmalara başlamakla oyun eğitimi tamamlanmış mıdır?

Eğitimciler tarafından, müzikli çalışmalara başlamakla oyun eğitiminin tamamlanmadığı belirtilmiştir.

SORU 14:Nota bilginiz var mı? Ne kadar?

MÜZİK BİLGİSİ

CEVAP	S	%
Kulaktan	8	26.66
Yok	16	53.34
Nota	6	20.00
TOPLAM	30	100.00

Tablo 8

Tablo 8'de görüldüğü gibi, halk oyunları eğitimcilerinin çoğunun nota bilgisinin olmadığı belirlenmiştir.

SORU 15:Sizce halk oyunları eğitimcisi müzik bilgisine sahip olmalı mı?

Bu soruda, bütün öğretmenlerin olmalı diye cevap verdiği saptanmıştır.

SORU 16:Çaldığınız enstrümanlar?

Anketin alınan sonuçlarına göre, öğretmenlerin büyük bir bölümünün ritim, geriye kalan bir kaçının bağlama ve akordeon çaldığı belirlenmiştir.

SORU 17:Sizce öğretim elemanı oyun yöresi ile ilgili sahne düzeni yapmalı mı?

SAHNE DÜZENLEMESİ

CEVAP	S	%
Düzenleme yapmalı	13	43.33
Düzenleme yapmamalı	17	56.64
TOPLAM	30	100.00

Tablo 9

Oyun eđitmenlerinin % 56.64 lük kısmının sahne dűzenlemesine karřı olmasına rađmen, %43.33 lük bűlűműnűn sahne dűzenlemesinden yana olmaları, halk oyunlarının da artık sahne sanatı olması dűřűncesinden ileri gelmektedir.

SORU 18:Sizce űđretim elemanı oyun yűresi műziklerinde dűzenleme yapmalı mı?

MűZİK DűZENLEMESİ

CEVAP	S	%
Dűzenleme yapılmalı	6	20.00
Dűzenleme yapılmamalı	24	80.00
TOPLAM	30	100.00

Tablo 10

Anketin 18. sorusunda, Tablo 10'da gűrűldűđű gibi műzik dűzenlemesine karřı olan eđitmenlerin ęođunlukta olması, műzik bilgisinin yetersizliđinden, dűzenlemeden yana olanların ise műzik bilgisine sahip olmalarından ileri geldiđi belirlendi.

SORU 19:Sizce űđretim elemanı oyun yűresi giysilerinde dűzenleme yapmalı mı?

Eđitmenler tarafından verilen cevaplar doyurucu değildir.

SORU 20:Sizce űđretim elemanı oyun yűresi figűrlerinde dűzenleme yapmalı mı?

Eđitmenler tarafından verilen cevaplar doyurucu olmamıştır.

SORU 21:Sahneleme, műzik, kostűm dűzenlemeleri ile ilgili eđitiminiz var mı?

Eđitmenler tarafından genel olarak olmadığı cevabı

verilmiş, olsa da, bazı eğitimcilerin pratik bilgi birikimlerinin olduğu belirlenmiştir.

SORU 22:Sizce halk oyunları figürleri notaya alınmalı mı? (notasyon - yazım)

SORU 23:Alınmalıysa niçin?

22. ve 23. soruda eğitimcilerde, böyle zengin bir kültürün notaya alınamayacağı, alınsa bile bunun tavrının yazılamayacağı düşüncesinin hakim olduğu, böyle bir sistem oluşturulabilirse arşivleme açısından yararlı olacağı düşüncesi belirlenmiştir.

SORU 24:Halk oyunlarının yazımının gerekliliğine inanıyor musunuz? Sizin böyle bir çalışmanız var mı?

Bu soruda, halk oyunlarının yazılması (yazma oyun) hakkında düşünceler belirlenmek istenmiş, tüm eğitimcilerin böyle bir çalışmanın halk oyunu olmayacağı düşüncesinde birleştiği görülmüştür.

SORU 25:Sizce halk oyunları öğretim elemanında bulunması gerekli nitelikler nelerdir?

SORU 26:Sizce halk oyunları öğretim elemanlarının, öğrettiği yöresel oyunlarla ilgili bilmesi gerekli bilgiler nelerdir?

Anketteki 25. 26. sorularda, eğitimciler genel olarak, öğrettiği yöreyle ilgili bilgi birikimine, müzik bilgisine, dürüst, disiplinli, sağlam bir karakter yapısına ve pedagojik bir eğitime sahip olmalı önerilerinde bulunmuşlardır.

SORU 27:Sizce halk oyunları öğretim elemanları hangi kurumlarda yetiştirilmeli?

Bu soruda bütün eğitimciler, halk oyunları eğitimcilerinin de diğer öğretmenlerin yetiştiği gibi, konuyla ilgili eğitim kurumlarından yetişmeleri gerektiği cevabını

vermişlerdir.

Yapılan anket sonuçlarına göre:

- Yıllardır halk oyunları eğitimi veren kuruluşlarda bayan eğitimcilerin olmaması üzücüdür, bu konunun nedenlerinin araştırılması gereklidir.
- Eğitimcilerin deneyimlerinin fazla olduğu tesbit edilmiş olsada, bu dalda akademik bir eğitim görmeleri gerektiği inancındayım.
- Genellikle bütün eğitimcilerin yöre oyunlarını ustacı olarak ilişkisi ile öğrendikleri gözlenmekte olup, artık üniversite düzeyinde eğitim kurumu haline gelen halk oyunları bölümlerinde, bu konu daha ciddiye alınıp bilimsel temellere oturtulmalıdır.
- Halk oyunları eğitimini derneklerde alan öğretmenler kadar, eğitim kurumlarından yetişen öğretim elemanlarının da bir an önce çoğalması, halk oyunlarının gelişmesi açısından yararlı olacaktır.
- Oyun öğretiminde önce figürün sonra da müziğin öğretilmesinin yaygın olduğu anlaşılmaktaysada, eğitimcilerin oyunla müziği birlikte vermeleri, oyun eğitimi açısından daha yararlı olacaktır.
- Bazı eğitimcilerin kısa sürede oyun öğretme düşüncesinin, oyun eğitimi açısından yetersiz olduğu, ideal bir oyun öğretiminin 1,5 ile 2 yıl arasında olmasının, gerek estetik gerekse yöresel tavır açısından daha doğru olacağı inancındayım.
- Halk oyunları eğitimcilerinin büyük bir bölümünde müzik bilgisinin yetersizliği gözlenmekte olup, bu daldaki eğitimcilerin müzik bilgisine sahip

olmaları, halk oyunları eğitiminde verimli bir sonuç için daha yararlı olacaktır.

- Oyun eğitimlerinin bir bölümünün halk oyunlarında müzik, sahne ve kostüm düzenlemesi yapılmasından yana olması, halk oyunlarının sahne sanatı düşüncesinden kaynaklanmaktadır. Artık halk oyunları eğitimleri yetiştiren üniversite düzeyindeki kuruluşlarda, halk oyunlarında sahneleme, müzik ve kostüm düzenleme teknikleri dersleri konulması, bugüne kadar bilinçsiz olarak yapılan bu tür çalışmamaraya ışık tutacaktır.
- Halk oyunları eğitimi bundan böyle konservatuarlar veya bu düzeydeki eğitim kurumlarında yapılmalı, bu eğitimi yapanlar diğer öğretim dallarındaki elemanlar gibi pedagojik eğitimden geçmelidir.

SONUÇ

Okul öncesi çağda başlayıp, üniversite düzeyine kadar çeşitli eğitim kurumlarında yaygınlaşmış olan halk oyunlarının başlangıç dönemlerini incelediğimizde, öğretim şekli olarak, geleneksel formlar içinde usta - çırak ilişkisine dayalı çalışmalar görmekteyiz. Eğitimcilerde genelde bu konuda özel bir eğitim görmemiş, oyun icracılarını küçük yaşlardan itibaren izleyip, gördüklerine kendi deneyim, bilgi, stil veya tavırlarını ekleyerek çalışmalarını yürütmüşlerdir. Bu nedenle bu konuda yeni arayışlara, sahne düzenlerine girilememiş, sınırlı sahne çizgi ve formlarıyla tek düze bir müzik eşliğinde gösteriler düzenlenmiştir.

Ancak sahne sanatlarından biri olarak uluslararası düzeyde yerini alan halk oyunlarımızın, düzenli bir eğitim sistemi içinde eğitim ve öğretiminin yapılıp, çağdaş sahne tekniklerinden yararlanarak, göze ve kulağa en iyi şekilde hitap edebilmesi için, bir takım öğretim metotlarının geliştirilmesi kaçınılmaz bir gerçektir.

Diğer eğitim dallarında olduğu gibi halk oyunları alanında da,

- sağlıklı, bilinçli, düzeyli akademik bir eğitimden geçerek,
- sosyolojik, psikolojik ve pedagojik formasyonları kazanmış eğitimcilere gereksinim vardır.

Bu bilimsel uygulamaların doğrultusunda en iyi eğitimi verebilecek kurumlar ise doğal olarak üniversiteler olacaktır. Bu nedenle halk oyunları dalında eğitimci olarak görev yapacak kişilerin, konuyla ilgili üniversitelerin halk oyunları bölümlerinde eğitim yapmaları, bu alanda çalışma yapan kişi kurum ve kuruluşlara örnek teşkil edecek, ışık tutacak, olay, bilimsel, sağlam temellere

oturtulacaktır.

Halk oyunlarımızın etkinlik alanının daha da genişlemesi için eğitimciler,

- iyi kişisel özelliklere
- öğretme teknikleri ile iyi bir eğitim felsefesine,
- insan fizyolojisi ve psikolojisi hakkında sağlam bilgiye sahip olmalı,
- öğretim metotlarının teorisi ve uygulamalarını,
- öğrencilerin öğrenme düzeylerini bilmelidir.

Halk oyunları eğitimi ile birlikte eğitimcilerin,

- yöresel müzik,
- kostüm,
- nota,
- solfej,
- sahneleme, müzik ve kostüm düzenleme teknikleri ile oyun notasyonu bilgisine de sahip olmaları,
- en az bir müzik aletini basit bir tavırla çalabilmeleri, bu eğitimde en ideal sonucun sağlanması açısından yararlı olacaktır.

KAYNAKLAR

- 1- Doç.DEĞERLİ Fikret: Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde Karşılaşılan Problemler Sempozyumu Bildiri Özetleri. Pan Yayıncılık Ist.6-8 Mart 1990 Sayfa:3
- 2- TERZİOĞLU E.Ahmet: Türk Halk Oyunlarında Figürlerin Sembolik Anlamı ve Eğitimde Rolü. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Mastır Tezi.Ist. 1986 Sayfa:2-3-13-18-19-20
- 3- BAYKURT Şerif : Türkiye'de Folklor. Kalite Matbaası Ankara 1976 Sayfa:112-113-114-115-117
- 4- ALTUNTAŞ Yener : Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde Karşılaşılan Problemler Sempozyumu Bildirileri, Feryal Matbaacılık San. Ist.6-8 Mart 1990 Sayfa:13-14-15
- 5- T.C.Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği. M.E.B. Çıraklık Eğitim Genel Müdürlüğü Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu Matbaası-Ankara-1976 Sayfa:43
- 6- Milli Eğitim Bakanlığı-Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Kurs Notları.
- 7- TAN Nail : Folklor(Halk bilimi) Genel Bilgiler. Dilek Matbaası İst.1985 Sayfa:31-32
- 8- LEİF.J.-RUSTİN.G.: Genel Pedagoji-Milli Eğitim Basımevi Ist-1980 Sayfa:161-162
- 9- SORENSON Herbert : Eğitim Psikolojisi-Milli Eğitim Basımevi-Ist/1968 Sayfa:176-177

- 10- ÇETİNALP Orhan : Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde
Karşılaşılan Problemler Sempozyumu
Bildirileri-Feryal Matbaacılık San.
İst/6-8 Mart 1990 Sayfa:76-77-78-79
- 11- TÜFEKÇİ Nida : Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde
Karşılaşılan Problemler Sempozyumu
Bildiri Özetleri-Pan Yayıncılık-
İst/6-8 Mart 1990 Sayfa:32

ÖZGEÇMİŞ:

Aslen Şanlıurfalı olup, babasının memuriyeti dolayısıyla 1955 yılında Elbistanda doğdu. İlk ve orta öğrenimini Şanlıurfada tamamladıktan sonra lise tahsilini İstanbul Davut Paşa Lisesinde, üniversite eğitiminide Mimar Sinan Üniversitesi Tekstil Bölümünde yaparak,1984 yılında mezun oldu.

Bu arada 1967 yılında halk oyunları çalışmalarına başladı. Eğitimi süresince sırasıyla;Şanlıurfa Merkez Ortaokulu, İstanbul Davut Paşa Lisesi, İstanbul Yeşilköy Halkevi, İstanbul Bakırköy Halkevinde halk oyunları çalışmalarını sürdürdü.

1985 yılında arkadaşlarıyla birlikte halen yönetim kurulu başkanlığı yaptığı HASAD - Halk Oyunları Araştırma Sergileme Anadolu Derneğini kurdu. Ülkemiz adına çeşitli yurt dışı festivallerine katıldı.

1989 yılında İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk Oyunları Alanında Yüksek Lisans Eğitimine başladı. Bu eğitim süresi içinde ilk Türk Halk Müzikali olan "Ben Anadoluyum"'u yazarak 6 Haziran 1991 yılında İstanbul Atatürk Kültür Merkezinde sahneye koydu.

18 Şubat 1992 yılında Yüksek Lisans Eğitimini başarıyla tamamlayarak mezun olan Mesut Güner,birçok halk oyunları yarışmalarında seçici kurul üyeliği yaptı ve çeşitli kurum, kuruluş ve vakıflardan hizmetlerinden ötürü ödüller aldı.

Mesut Güner, halen evli olup bir erkek çocuk babasıdır.